

centro adscrito a:

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

GUIA DOCENT DE MERCATS I INSTRU- MENTS FINANCERS 2024-25

DADES GENERALS

Nom:	MERCATS I INSTRUMENTS FINANCERS
Codi:	801130 (ADE)
Curs:	2024-25
Titulació:	Grau en Administració i Direcció d'Empreses
Nº de crèdits (ECTS):	6
Ubicació al pla d'estudis:	4t. Curs, 1er. quadrimestre
Departament:	Direcció Financera, control de gestió i comptabilitat
Responsable departament:	Dr. Pere Gómez
Data de la darrera revisió:	Juliol 2024
Professor Responsable:	Alejandro Font Ferrer

1. DESCRIPCIÓ GENERAL

Un instrument financer és un instrument que canalitza l'estalvi cap a una inversió determinada, i per això les empreses en la recerca de finançament poden acudir al mercat financer mitjançant l'emissió d'actius financers.

Aquests actius constitueixen un mitjà de mantenir riquesa per als qui els posseeixen i un passiu per als qui els generen. Per això, en estar simultàniament a l'actiu i el passiu dels agents econòmics, els actius no contribueixen a incrementar la riquesa general del país, però faciliten extraordinàriament la mobilització dels recursos reals de l'economia; siguin títols de Propietat (accions) o títols de Deute (renda fixa) o Derivats.

A l'assignatura ens centrarem a demostrar la importància macroeconòmica dels mercats financers com a eix central de qualsevol instrument financer, demostrant la seva influència al Cicle de l'economia.

L'anàlisi i el seguiment del macro entorn de l'empresa és una de les capacitats importants que han de desenvolupar els directius per facilitar-los una presa de decisions més proactiva. Una empresa pot considerar-se com un sistema obert al medi en què es desenvolupa, un mitjà en què influeix i del que rep influències. Per entendre com les empreses es comporten i s'interactuen amb els agents econòmics i polítics, cal entendre com funciona l'economia en conjunt.

En el context internacional actual, amb la consolidació de la globalització i amb un entorn econòmic financer tan canviant i convuls, és molt important entendre com aquestes variables impacten en l'exercici de les empreses i el seu rumb estratègic deliberat.

En aquesta línia, té importància conèixer i ser capaç d'interpretar la informació reflectida als mercats financers per detectar oportunitats i amenaces per a l'estratègia empresarial.

És per això que, en aquest curs, estudiarem el funcionament dels mercats tant de renda fixa pública i privada tant en l'emissió dels títols com al mercat secundari. I el funcionament dels mercats de renda variable i derivats en els seus vessants d'una banda especulativa i/o com a cobertura i de l'altra fent una aproximació xartista o via anàlisi tècnica dels mercats.

És clau conèixer el funcionament correcte dels principals productes i mercats financers que un sistema financer d'un país avançat ofereix tant per a un gestor d'empresa com un de patrimonis, tant si volem reduir riscos com optimitzar tresoreria.

Per tant, el curs dota l'alumne dels coneixements necessaris per saber distingir quin serà el mercat i el producte financer més necessari en cada moment, en funció de l'eix temporal i de la relació risc/rendibilitat que cada gestor d'empresa o patrimonial encarnat en la figura de l'estudiant, vulgui assumir.

2. OBJECTIUS

En finalitzar el curs l'estudiant serà capaç de:

- Conèixer el funcionament del sistema financer, així com les principals característiques dels seus components, com són els mercats monetaris, de renda fixa, de derivats i de renda variable.
- Ser capaç de detectar i escollir aquella informació realment rellevant per a la presa de decisions estratègica en una empresa, i entendre el paper que tenen els mitjans de comunicació en la generació d'informació.
- Tenir un maneig adequat com a gestor d'empresa o gestor de patrimonis familiar o d'una agència de valors, dels diferents productes financers per poder fer operacions d'especulació o cobertura satisfactòries tant en temps com en rendibilitat.
- Aprendre a anticipar-se als esdeveniments i evolució dels preus dels diferents productes financers mitjançant la interpretació correcta dels gràfics.
- Interrelacionar el comportament dels mercats financers de Derivats, com poden ser els mercats de matèries primeres amb l'evolució del Cicle de l'economia i poder fer inferències respecte al comportament de les variables macroeconòmiques més importants (leading indicators) d'una economia capitalista.
- Comprendre com es complementen l'anàlisi tècnica dels mercats financers amb l'anàlisi fonamental, entendre el Timing de cadascun.

- Comprendre les connexions que hi ha entre els diferents cicles econòmics, la presa de decisió estratègica i la Sociologia de Masses per generar Avantatge competitiu per a l'empresa.

3. CONTINGUTS

TEMA 1: MERCATS FINANCERS: FONAMENTACIÓ TEÒRICA

Resultats de l'aprenentatge

L'estudiant després d'estudiar el tema i fer els exercicis, serà capaç de:

- Entendre què és un sistema financer, quines en són les parts integrants i les funcions.
- Com el comportament dels mercats financers influeix en l'esdevenir d'una economia.
- Ser capaç de practicar la comprensió, l'aplicació i la integració dels coneixements adquirits a l'entorn empresarial actual.
- Saber diferenciar quines són les variables econòmiques més importants o leading indicators i aquelles que són "soroll" en termes econòmics.
- Saber distingir en quin moment del cicle econòmic ens trobem (expansiu, recessió, estancament o recuperació) segons el comportament dels actius financers.
- Saber diferenciar entre els diferents sistemes financers en funció del sistema econòmic adoptat per cada país i veure les diferències existents entre aquests.

Contingut

- 1.1 Sistema financer: concepte, formació i funcions
- 1.2 Elements integrants d'un sistema financer: mercats i actius financers
- 1.3 Mercats financers: tipologies i característiques.
- 1.4 Característiques dels Actius financers
- 1.5 Definició i diferències entre Intermediari financer i Mediator
- 1.6 Com afecten els mercats financers el cicle de l'economia
- 1.7 Quines són les variables macroeconòmiques determinants a cada Fase de l'Economia
- 1.8 Paper dels mitjans d'informació en la generació d'informació econòmica.

TEMA 2: EL MERCAT DE RENDA RIFA (I): ESTRUCTURA TEMPORAL DELS TIPUS D'INTERÈS I RENDA FIXA PÚBLICA

Resultats de l'aprenentatge

L'estudiant després d'estudiar el tema i fer els exercicis, serà capaç de:

- Distingir entre els diferents tipus d'actius que es negocien als mercats de capitals.
- Saber on ha d'acudir per invertir en renda fixa privada o pública, i si té dubtes on es pot informar
- Quin paper juguen les agències de qualificació a l'hora d'emetre nou "paper" per part dels estats al mercat primari. Com el Rating de les agències de qualificació modifica el tipus d'interès dels actius.
- Què és i per a què serveix la corba temporal de tipus d'interès, com es calcula i com el Banc Central Europeu fa servir la corba per predir la marxa de l'economia i prendre decisions.
- Aprendre a calcular el valor teòric d'un bo mitjançant la corba de tipus d'interès.
- Veure com la política monetària del BCE afecta els tipus d'interès i, per tant, augmenta o disminueix el preu dels actius al mercat secundari.

Contingut

- 2.1 Definició de mercat de capitals, importància i tipologia.
- 2.2 Paper de les agències de Qualificació al mercat primari de renda fixa
- 2.3 Mercat Primari de Deute Públic: lletres del tresor, bons i obligacions de l'Estat
- 2.4 Mercat Primari de Deute Privat: pagarés d'empresa, bons i obligacions simples, obligacions subordinades, obligacions convertibles i cèdules hipotecàries.
- 2.5 Estructura temporal de tipus d'interès o Corba de tipus: definició i ús com element predictor de la marxa de l'economia
- 2.6 Com comprar i vendre renda fixa? On he d'acudir per invertir en renda fixa?
- 2.7 Formació de la corba de tipus d'interès: tipus d'interès Forward.
- 2.8 Relació inversa entre el comportament dels tipus d'interès i els preus de la renda fixa al mercat secundari.

TEMA 3: EL MERCAT DE RENDA FIXA (II): RISC D'UN BO I LA SEVA DURADA I CONVEXITAT.

Resultats de l'aprenentatge

L'estudiant després d'estudiar el tema i fer els exercicis, serà capaç de:

- Calcular el preu teòric d'un bo de les dues maneres que hi ha, via corba de tipus o via Tir.
- Entendre la inconsistència real que hi ha en el càlcul de la TIR d'un bo o obligació i, per tant, en la rendibilitat real dels mateixos.
- Especular o realitzar operacions de cobertura atenent els criteris de durada i convexitat dels propis actius.
- Aprendre a confeccionar una cartera d'inversió amb actius de renda fixa a partir d'entendre quin tipus d'inversor és.

Contingut

- 3.1 Aprendre a calcular el valor teòric d'una obligació o un bo privat públic a partir del seu Tir.
- 3.2 Risc d'un bo: definició i tipus
- 3.3 Durada d'un bo o obligació: definició i implicacions en l'especulació als mercats secundaris.
- 3.4 Convexitat en els bons o les obligacions.
- 3.5 Veritats i inconsistències de la taxa interna de rendibilitat als actius de renda fixa
- 3.6 Aprendre a especular al mercat secundari de renda fixa tenint en compte elements com el rating de les agències de qualificació, la seva durada i l'evolució futura dels tipus d'interès forward.

TEMA 4: MERCAT MONETARI

Resultats de l'aprenentatge

L'estudiant després d'estudiar el tema i fer els exercicis, serà capaç de:

- Comprendre el funcionament dels mercats monetaris com una de les principals fonts de finançament dels estats i les empreses
- Determinar quin és el preu teòric d'una lletra del tresor al mercat secundari.

- Entendre la relació que hi ha entre el mercat secundari d'una lletra o pagaré ja emesa amb una nova emissió al mercat primari de lletres o pagarés.
- Entendre com funciona una subhasta de lletres del tresor emeses per un Estat: tipus mitjà i tipus marginal de la subhasta.

Contingut

- 4.1 Definició, importància i característiques del mercat monetari versus mercat de capitals
- 4.2 Actius negociats més importants
- 4.3 Funcionament de les Lletres del Tresor i Pagarès d'Empresa
- 4.4 Funcionament del mercat interbancari: Eonia i Euribor
- 4.5 Funcionament de les subhastes públiques d'actius del mercat monetari

TEMA 5: MERCAT DE RENDA VARIABLE (I): FUNCIONAMENT I ORGANITZACIÓ

Resultats de l'aprenentatge

L'estudiant després d'estudiar el tema i fer els exercicis, serà capaç de:

- Conèixer com es confecciona un índex borsari.
- Determinar a quina part del cicle econòmic se situen els moviments més alcistes i baixistes dels índexs, i com afecten les variables macro d'un país als índexs.
- Saber diferenciar entre una OPA i una OPV i explicar per què les empreses fan operacions d'aquest tipus.
- Entendre diferents formes en què els socis o empreses de capital risc tenen entrar a l'accionariat d'una empresa via compra d'accions a borsa.
- Diferenciar entre accions Growth i Value, i entre accions Acíclics i Cíclics per tal de confeccionar una cartera de renda variable
- Entendre el paper que juga la Valoració d'Empreses al Mercat de Renda Variable

Contingut

- 5.1 Les accions: conceptes fonamentals
- 5.2 Diferències entre una OPA i una OPV i utilitat de les mateixes

- 5.3 Índexs borsaris: concepte, tipologia i elaboració.
- 5.4 Estudi de la borsa com a mercat que s'avança a l'esdevenir de l'economia
- 5.5 Conceptes fonamentals de valoració d'empreses: càlcul del free cash flow operatiu
- 5.6 Càlcul del Cost mitjà de Capital Ponderat (WACC)
- 5.7 Estudi del valor teòric o per fonamentals d'una acció, en la gestió d'una cartera de renda variable

TEMA 6: MERCAT DE RENDA VARIABLE (II): ANÀLISI TÈCNICA.

Resultats de l'aprenentatge

L'estudiant després d'estudiar el tema i fer els exercicis, serà capaç de:

- Saber construir un gràfic d'una acció amb els principals oscil·ladors i indicadors més utilitzats.
- Saber a través de quina plataforma és millor invertir els seus diners: banc o Societat de Valors
- Saber analitzar un gràfic per poder predir tendències a mitjà i llarg termini.
- Entendre la filosofia del curt termini o intraday, com i quan fer-ho.
- Buscar punts de trencament de l'acció on col·locar un stop de pèrdues.
- Entendre que a mitjà i llarg termini l'anàlisi tècnica i la fonamental diuen el mateix.

Contingut

- 6.1 Diferència entre anàlisi tècnica i fonamental.
- 6.2 Fonaments de l'anàlisi tècnica: com es construeix un gràfic.
- 6.3 Estudi de leix temporal de l'anàlisi tècnica: adequació entre l'acció i les necessitats dinversió del gestor.
- 6.4 Principals oscil·ladors que s'utilitzen en l'anàlisi dels charts o gràfics.
- 6.5 Principals mètodes de predicció de tendència als gràfics: estudi de les ones d'Elliott
- 6.6 Aprendre a col·locar stops-loss: quan i per què.
- 6.7 Donar pautes per a la realització del treball sobre l'anàlisi tècnica d'una acció que cotitza a l'Íbex35.
- 6.8 Explicar com funciona una societat de valors i on és millor invertir: banc o societat de valors?

TEMA 7: MERCAT DE DERIVATS

Resultats de l'aprenentatge

L'estudiant després d'estudiar el tema i fer els exercicis, serà capaç de:

- Saber per a què serveix la Cambra de Compensació tant per als mercats organitzats com per als mercats no organitzats (OTC)
- Reconèixer que és un derivat, i per a què serveix cadascun
- Aprendre els avantatges i els inconvenients que cadascun tenen.
- Conèixer els costos de transacció que comporta la contractació de cadascun dels derivats
- Aplicar l'anàlisi tècnica a la previsió de preus a futur tant en commodities com en renda variable.
- Conèixer quins són els webs especialitzats en derivats per a la seva habitual consulta
- Realitzar operacions de cobertura i especulació via opcions o futurs financers.

Contingut

7.1 Derivats: que són, perquè serveixen i tipus

7.2 Futurs sobre matèries primeres i accions amb i sense lliurament a venciment del subjacent.

7.3 Opcions: call i put. Opcions americanes i europees.

7.4 Operacions de cobertura amb opcions i futurs.

7.5 Operacions d'especulació amb opcions i futurs

7.5 Avantatges i inconvenients dels futurs versus les opcions i viceversa.

7.6 Mercats de tipus d'interès: instruments per a la gestió del risc del tipus d'interès

7.7 Mercats de divises: instruments per a la gestió del risc del tipus de canvi

4. METODOLOGIA D'ENSENYAMENT I APRENTATGE

Grup presencial:

Es tracta de classes on el professor exposa d'una manera teòrica i pràctica amb casos reals i actuals, la temàtica a estudiar per part de l'alumne i que ha de ser complementada per aquest amb lectura per avançat del material docent i visualització dels vídeos penjats pel professor al Campus Virtual.

Es destina una part de la classe a la realització per part de l'alumne de casos pràctics i exercicis individuals i/o en grup i a la discussió i resolució dels mateixos, amb la figura del professor com a moderador dels possibles debats que es puguin crear a l'aula.

Els casos pràctics i exercicis que es plantegen a l'alumne, són extrets de la problemàtica empresarial que es trobarà l'alumne un cop accedeixi al mercat laboral, de manera que el professor mitjançant preguntes concretes intenta fer reflexionar l'alumne perquè adquireixi tot aquell coneixement general, competències i habilitats perquè pugui desenvolupar amb èxit la seva feina.

Cal que l'estudiant porti un ordinador a classe.

Grup semipresencial:

Es tracta de classes de repàs participatives basades en la resolució de casos pràctics o exercicis o en la discussió de lectures prèviament assignades i relacionades amb els continguts de la matèria, on el professor actua com a moderador de la pròpia discussió que es pugui generar a classe.

Per tant, cal una alta participació activa per part de l'alumne, i per això cal que abans, aquest hagi realitzat un treball de comprensió tant dels vídeos com de les lectures penjades al Campus Virtual per part del professor.

Els casos pràctics i exercicis que es plantegen a l'alumne, són extrets de la problemàtica empresarial que es trobarà l'alumne un cop accedeixi al mercat laboral, de manera que el professor mitjançant preguntes concretes intenta fer reflexionar l'alumne perquè adquireixi tot aquell coneixement general, competències i habilitats perquè pugui desenvolupar amb èxit la seva feina.

Cal que l'estudiant porti un ordinador a classe.

5. AVALUACIÓ

D'acord amb el Pla Bolonya, el model premia l'esforç constant i continuat dels estudiants. Un 40% de la nota s'obté de l'avaluació continuada de les activitats dirigides i el 60% restant percentatge de l'examen final presencial. L'examen final té dues convocatòries.

L'avaluació continuada comprèn d'una banda uns Exercicis d'avaluació continuada (50% de la nota de l'avaluació continuada) i l'altre 50% de la nota de l'avaluació continuada el conforma la realització d'un treball grupal (màxim dues persones).

La nota final de l'assignatura (NF) es calcularà a partir de la fórmula següent:

- **NF = Nota Examen Final x 60% + Nota Avaluació Continuada x 40%**
- Nota mínima de l'examen final per calcular la NF serà de 40 punts sobre 100.
- L'assignatura queda aprovada amb una NF igual o superior a 50 punts sobre 100.

Grup presencial:

Tipus d'activitat	Descripció	% Avaluació	
Lliuraments:			40%
Exercicis	Lliurament_Bloc1_Tema1	8%	
Exercicis	Lliurament_Bloc1_Tema2	8%	
Exercicis	Lliurament_Blocs1/2_Temes3/4	17%	
Exercicis	Lliurament_Bloc2_Tema5	9%	
Exercicis	Lliurament_Bloc3_Tema7	8%	
Treball Final Assignatura	Lliurament_Bloc3_Tema6	50%	
Examen final:			60%
	Examen final	100%	

Grup semipresencial:

Tipus d'activitat	Descripció	% Avaluació	
Lliuraments:			40%
Exercicis	Lliurament_Bloc1_Tema1	8%	
Exercicis	Lliurament_Bloc1_Tema2	8%	
Exercicis	Lliurament_Blocs1/2_Temes3/4	17%	
Exercicis	Lliurament_Bloc2_Tema5	9%	
Exercicis	Lliurament_Bloc3_Tema7	8%	
Treball Final Assignatura	Lliurament_Bloc3_Tema6	50%	
Examen final:			60%
	Examen final	100%	

1. BIBLIOGRAFIA

- Brun, X., Benet, OE, Elvira, O., & Puig, X. (2008). *Mercat de renda variable i mercat de divises: Les borses de valors: mercats de rendes variables i de divises i les maneres d'analitzar-lo (Vol. 8)*. Barcelona: Profit Editorial.
- Elvira, O., & Puig, X. (2015). *Comprendre els productes derivats: futurs, opcions, productes estructurats, CAP, Floors, Collars, CFD*. Barcelona: Profit Editorial.
- Jiménez Navarro, F., & Gallecs, T. (2017). *Valoració d'empreses i anàlisi borsària*. Salamanca: Comercial Grup ANAYA, SA.
- Larraga, P. (2008). *Mercat monetari i mercat de renda fixa: Coneixement dels dos grans mercats per entendre les valoracions de la resta de mercats financers (Vol. 7)*. Barcelona: Profit Editorial.

Complementària:

- Abelló et al (1992). *Introducció a les opcions financeres*. Barcelona: Edicions Gestió 2000.
- Brealey, R., Myers, S., & Marcus, A. (2007). *Fonaments de finances corporatives*. Nova York: Editorial Mc Graw Hill.
- Copeland, TE, Koller, T., & Murrin, J. (2007). *Valoració: mesura i gestió del valor*. Barcelona: Grup Planeta (GBS).
- Elvira O. & Larraga, P. (2008). *Mercat de productes derivats: futurs, forwards, opcions i productes estructurats*. Barcelona: Profit Editorial.
- Font, Alex (2010). *Anàlisi tècnica borsària*. Barcelona: Profit Editorial.
- Graham, B. (2007). *L'inversor intel·ligent*. Bilbao: Editorial Deusto.
- Hull, John (2011). *Introducció als mercats de futurs i opcions*. Londres: Editorial Pearson Education.
- López, F. (2009). *Borsa, mercats i tècniques dinversió*. Nova York: Editorial McGraw-Hill.

https://www.cnmv.es/DocPortal/Publicaciones/Fichas/Ficha_DSP.pdf

https://www.cnmv.es/DocPortal/Publicaciones/Fichas/FOLLETO_OPA.PDF

https://www.cnmv.es/DocPortal/Publicaciones/Fichas/FICHA_OPV.pdf

<https://www.cnmv.es/DocPortal/Publicaciones/Guias/ManualUniversitarios.pdf>

https://www.cnmv.es/DocPortal/Publicaciones/Guias/guia_rentafija.pdf

https://www.cnmv.es/DocPortal/Publicaciones/Guias/GUIA_OPCYFUT.PDF